

Povećani interes za faceliju potaknuo je potragu za prikladnim herbicidima.

Автор(и): ас. д-р Мария Петрова, ИРГР Садово

Дата: 08.09.2020 Брой: 9/2020

Fakelija (*Phacelia tanacetifolia* Benth.) je jednogodišnja zeljasta, medonosna biljka iz obitelji vodoljubovki (*Hydrophilaceae*). Ima jednostavne ili razgranate stabiljke, koje su gole ili dlakave, i doseže visinu od 20 do 80 cm. Njezini su listovi naizmjenični, obično od jednostavnih do dvostruko perastih. Cvjetovi su sjedeći ili na kratkim peteljka, poredani u škorpoidni monohazij. Čašku čini 5 do 8 čašnih listova, sraslih pri dnu, bez privjesaka između režnjeva, gusto dlakavih. Vjenčić je u obliku diska do zvonočast, s preklapajućim režnjevima. Prašnici su duži od vjenčića i nose privjeske pri dnu. Plod je dvojamena čahura s dva do četiri sjemena. Središte podrijetla fakelije je Sjeverna Amerika, ali se široko uzgaja u Europi i Aziji. U Bugarskoj se uzgaja na vrlo ograničenim površinama (Yordanov, 1982; Bizhev i sur., 2003).

Posljednjih godina porastao je interes za fakelijom, što je potaknulo potragu za prikladnim herbicidima koji bi povoljno djelovali na prinos sjemena fakelije.

U travnju 2018. godine postavljen je poljski pokus s jednim pristupom fakelije (B8E0166), bugarskog podrijetla, na pokusnom polju IPGR-a u Sadovu. Pokus je postavljen u dvije randomizirane ponavljanja, na ukupnoj površini od 10 m², s razmakom između redova od 12 cm i sjemenom normom od 1 kg/jutro. Prije ili poslije sjetve usjeva nisu primijenjeni herbicidi za tlo. Ispitivana su tri herbicida u jednoj primjeni (prema preporuci proizvođača) – Sirtaki SC, Select Super 120 EC i Bismarck SC, u dozi od 6 ml herbicida otopljenog u 6 l vode. Usjev je tretiran kada su biljke dosegle visinu od 10 cm, prije faze pupanja. Vizualna procjena usjeva provedena je nakon 14 dana. Određen je prinos sjemena fakelije s parcela tretiranih herbicidima i preračunat po jedinici površine – kg/jutro.

Utvrđeno je da je pri tretiranju usjeva s Sirtaki SC-om prosječni prinos sjemena iznosio 29,6 kg/jutro. Biljke su se normalno razvijale i dosegle svoju uobičajenu visinu u rasponu od 50–65 cm. Prinos s parcela tretiranih druga dva herbicida (Select Super 120 EC i Bismarck SC) vrlo se malo razlikovao i nije prelazio 13,3 kg/jutro. Na netretiranim parcelama, zbog jake zaraze jednogodišnjim i višegodišnjim travama i širokolisnim korovima, biljke fakelije pokazale su potisnut rast i karakterizirala ih je visina u rasponu od 15–20 cm.

U slučaju usjeva fakelije jako zaraženih korovom s jednogodišnjim i višegodišnjim travama i širokolisnim korovima, bez primjene herbicida prije i poslije sjetve, preporuča se korištenje selektivnog herbicida Sirtaki SC, s aktivnom tvari 360 g/l klomazona, u dozi od 15 ml/15 l vode po jutru. On ne utječe na vegetaciju fakelije i nema negativan utjecaj na prinos sjemena.

Proučavanje divljih srodnika kultiviranih biljaka, kao u ovom istraživanju gdje je predmet fakelija, važan je prioritet u znanstvenim aktivnostima vezanim uz očuvanje i upravljanje biljnim genetskim resursima bugarskog podrijetla. Bugarski materijali od posebnog su značaja za oplemenjivački rad s fakelijom, budući da posjeduju agro-biološke karakteristike koje odgovaraju poljoprivrednoj praksi koja se primjenjuje u našoj zemlji te prirodnim i klimatskim uvjetima.

Više o fakeliji kao medonosnoj biljci važnoj za očuvanje i upravljanje biljnim genetskim resursima bugarskog podrijetla možete saznati iz broja 7/2020 časopisa "Zaštita bilja"